

Park Wiejski w Jerzwałdzie

Po dwóch latach gospodarowania na jerzwałdzkich włościach postanowiliśmy zmienić charakter użytkowania terenu przyległego do budynku Zespołu Parków Krajobrazowych. Dotychczas uporządkowaliśmy część posesji i wstępnie urządziliśmy ogród dydaktyczny. Jednak coś tu nie grało. Linia płotu oddzielała nas od wsi. Pomysłodawcą zmian był nasz pracownik, ochotnik Korpusu Pokoju Jason Sickle. Projekt nosi roboczą nazwę "Park Wiejski". Propozycja zmian została z zainteresowaniem przyjęta i zaakceptowana na zebraniu wiejskim.

Co planujemy zmienić?

Przede wszystkim zwiększyć dostępność otoczenia budynku,

w ogrodzie dydaktycznym wybudować estetyczną altanę. Wydzielić część wypoczynkową dla turystów i mieszkańców oraz urządzić na części posesji plac zabaw dla dzieci.

Skąd pieniądze?

Część urządzeń wykonywana będzie w zapomnianym już "czynie społecznym". Zadeklarowali się strażacy. Inne źródło to Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Wniosek o finanse na plac zabaw przygotował i złożył do "Small Project Assistance" Jason Sickle. Z pieniędzy tej fundacji mogą korzystać tylko organizacje, w których pracują ochotnicy Korpusu Pokoju.

Nowoczesna Ochrona Przyrody

Krzysztof Słowiński

Zmieniają się epoki, style, prądy, kierunki i mody. Zawsze jednak pozostaje tęsknota za pięknem, pragnienie obcowania ze sztuką i naturą. Nigdy nie przeminie podziw dla najświetniejszych arcydzieł nauki, architektury, rzeźby czy poezji. Zawsze też będzie budzić w nas zachwyt widok wiosennych, rozżółconych łąk, jesiennych lasów, ośnieżonych gór, szumiących potoków, rzek, jezior, morza. Zachowanie w nieskażonym stanie wspaniałych i najcenniejszych fragmentów rodzimego krajobrazu stało się we wszystkich cywilizowanych krajach przedmiotem szczególnej troski społeczeństw i odpowiednich instytucji.

Nowoczesna ochrona przyrody wymaga podejmowania różnorodnych, trudnych i kosztownych działań. Wynika to zarówno z polskiego prawa ochrony przyrody, jak również ratyfikowanych porozumień międzynarodowych w tym zakresie. Do najważniejszych działań należą: rozpoznanie-inwentaryzacja przyrodnicza ekosystemów i gatunków, zachowanie i odtwarzanie bioróżnorodności, prowadzenie monitoringu biologicznego.

Szansą dla ochrony przyrody jest jej wprowadzanie w codzienne życie społeczeństw, a tym samym dalsze usprawnienie skuteczności istniejącego już systemu ochrony przyrody. Demokratyzacja zarządzania obszarami chronionymi to budowanie instrumentów aktywizowania mieszkańców tych terenów. Takim regionalnym liderem może być również instytucja Parku Krajobrazowego, która poszukuje odpowiedzi na pytanie, jak włączyć mieszkańców parku w problematykę rozwoju i ochrony przyrody.

Ogólne zasady tworzenia Parków Krajobrazowych

Park Krajobrazowy tworzony jest na obszarze posiadającym wartości nie tylko przyrodnicze, ale także historyczne i kulturowe. W odróżnieniu od parku narodowego grunty są nadal wykorzystywane gospodarczo, pod pewnymi warunkami, które określa rozporządzenie Wojewody o powołaniu Parku na podstawie ustawy o ochronie przyrody i ustawy o terenowych organach rządowej administracji ogólnej. Wszelkie działania na terenie Parku

Dokończenie na stronie 7

Krótką Historia Naszych Parków

Krzysztof Słowiński

Pierwsze opracowania mówiące o potrzebie utworzenia Parku Krajobrazowego na terenie Pojezierza Iławskiego powstały w połowie lat osiemdziesiątych. Proponowano wówczas powołanie Siemiańskiego Parku Krajobrazowego. Na przełomie lat 89/90 ówczesny Samorząd Zalewa zdecydowanie poparł te zamierzenia. Nie były to tylko puste słowa.

Skanalizowano w tym czasie miasto i wybudowano miejską oczyszczalnię ścieków poza zlewnię Jezioraka. Głównym inicjatorem społecznym i administracyjnym tej idei był obecny pracownik Zespołu mgr inż. Janusz Sokołowski. Dzięki osobistemu zaangażowaniu ówczesnego Wicewojewody Olsztyńskiego dr Wacława Bartnika, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Olsztynie mgr inż. Stanisława Dąbrowskiego, Wojewodowie Olsztyński i Elbląski w dniu 17 maja 1993 roku wydali rozporządzenie Nr 120 w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. Park i jego otulina obejmuje swoimi granicami gminy: Iława, Zalewo i Miasto Iława w województwie olsztyńskim oraz gminy Susz, Stary Dzierżoń w województwie elbląskim. Powierzchnia parku wynosi 25.045 ha, zaś otuliny 18.038 ha.

Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich leży w całości w województwie olsztyńskim w obrębie trzech gmin: Lubawy, Ostródy i Dąbrówna, natomiast otulina w obrębie wymienionych gmin i dodatkowo w gminie Grunwald. Park utworzono na podstawie rozporządzenia Nr 4 z dnia 4 stycznia 1994 roku Wojewody Olsztyńskiego. Powierzchnia Parku wynosi 7.782 ha, zaś otuliny 14.525 ha.

W dniu 18 października 1994 roku Wojewoda Olsztyński powołał Zespół Parków Krajobrazowych, ustalił jego organizację i zakres działania. Na siedzibę wybrano Jerzwałd w gminie Zalewo. Pierwszym Dyrektorem Zespołu został mgr inż. Krzysztof Słowiński, powołany na to stanowisko przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Obecnie pracuje tu 10 młodych, wykształconych i ambitnych pracowników.

Jak Edukujemy Ekologicznie ?

Alina Rodziewicz

Jednym z zadań Parków Krajobrazowych w Polsce jest działalność edukacyjna. Nasz Zespół takie zadania także realizuje. Generalnie naszą pracę w tym zakresie możemy pogrupować w następujący sposób

1. Współpraca ze szkołami

- wspólnie przeprowadzamy Akcje: Sprzątanie Świata, Światowy Dzień Ptaków
- organizujemy i wspólnie realizujemy w szkołach programy edukacyjne, tj. Akcja Liczenia Bociana Białego, Kampania Ozonowa, Woda w Twojej Rzece

2. Prowadzenie zajęć dla szkół

- przeprowadzamy prelekcje, pogadanki w szkołach oraz w siedzibie Parku z zakresu ochrony środowiska, roli terenów chronionych i ogólnych wiadomości przyrodniczych
- oprowadzamy wycieczki szkolne po terenie Parków
- organizujemy obozy przyrodnicze dla młodzieży ze szkół średnich na terenie PK Pojezierza Iławskiego
- planujemy wytyczanie i opisanie ścieżek przyrodniczo edukacyjnych po terenie Parków
- organizujemy i współorganizujemy konkursy o tematyce przyrodniczej i ekologicznej

3. Zajęcia stałe dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych prowadzone przez pracowników ZPK

- uczy my o ekologii i przyrodzie poprzez zabawę i realizację małych projektów. Uczniowie pracują w trzech różnych grupach wiekowych. W jednej z nich zajęcia ekologiczne prowadzone są w języku angielskim, przez pracującego w ZPK ochotnika z Amerykańskiego Korpusu Pokoju

4. Zajęcia z młodzieżą licealną w zakresie edukacji ekologicznej, znajomości kultury regionu i rozwoju demokracji lokalnej

- te zajęcia prowadzone są w L.O. w Lubawie (PK Wzgórz Dylewskich) i w L.O. w Iławie (zajęcia w języku angielskim prowadzone przez ochotnika)

5. Edukacja ekologiczna turystów przebywających na terenie Parku

- wytyczyliśmy i opisaliśmy szlak turystyczny po Parku Krajobrazowym Pojezierza Iławskiego, który opisuje walory przyrodnicze i historyczne Parku
- organizujemy prelekcje, wycieczki po Parku dla grup młodzieży i dorosłych
- planujemy wydawanie materiałów edukacyjnych (plakatów, informatorów, ulotek)
- przygotowujemy salę wystawową w siedzibie Parku w Jerzwałdzie

6. Współpraca z nauczycielami

- w 1997 roku zorganizujemy i przeprowadzimy warsztaty dla nauczycieli z zakresu nowych form edukacji ekologicznej
- rozpoczynamy opracowywanie i rozpowszechnianie gier i zabaw z zakresu edukacji środowiskowej dla nauczycieli

Jednym ze sposobów przekazywania materiałów edukacyjnych nauczycielom jest wydawany przez nas biuletyn informacyjny. W każdym numerze znajdziecie Państwo przykłady zajęć z zakresu edukacji ekologicznej. Będą to nasze propozycje dla tych wszystkich, którzy pracują z dziećmi i szukają odpowiedzi na pytanie: Jak skutecznie prowadzić edukację ekologiczną w szkole? Jakie stosować środki aby mój przekaz nie był tylko nudnym gładzeniem?

Publikowane tu materiały będą przedrukami z polskich i zagranicznych publikacji oraz naszymi własnymi pomysłami. Gorąco zachęcamy do korzystania z naszych propozycji, życząc Państwu wielu radości z prowadzenia edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży. Czekamy również na Państwa uwagi i propozycje. Uwaga, wszystkie prezentowane w biuletynach gry są sprawdzone w praktyce.

“Zaadoptuj drzewo”

Gra przygotowana w/g: Dorota Soida “Zostań Mistrzem - Przyjacielem” i American Forest Foundation - “Project Learning Tree”

Wiek: dowolny

Miejsce: teren z drzewami

Cel: prowadzenie samodzielnie obserwacji, prostych badań, poznanie cyklu życiowego drzewa

To ćwiczenie może być Waszym całorocznym klasowym projektem. Możecie je rozwijać w dowolny sposób w zależności od zainteresowań uczniów.

Przebieg ćwiczenia

1. Podziel klasę na grupy lub pozwól każdemu uczniowi pracować indywidualnie.
2. Niech każda grupa wybierze w pobliżu szkoły “swoje” drzewo, które będzie obserwowała przez cały rok kalendarzowy.
3. Musisz przygotować ankietę dla każdej grupy z poleceniami (wg przykładów podanych poniżej). Każde zaadoptowane drzewo zostanie opisane i będzie miało swoją kartę. Jeśli to możliwe niech każda grupa wykona zdjęcie lub rysunek swojego drzewa.
4. Powtórzcie to ćwiczenie w różnych porach roku. Na zakończenie pełnego roku obserwacji podsumujcie ten projekt, porównajcie swoje obserwacje z różnych pór roku. Możecie zrobić wystawę prac fotograficznych lub plastycznych swoich zaadoptowanych drzew, zasuszonych liści, kwiatów, owoców, odcisków kory. Możecie połączyć to z krótkim przedstawieniem o drzewach (wykorzystajcie wówczas swoje wiersze o zaadoptowanym drzewie).

Przykłady poleceń dla ucznia na tej podstawie przygotuj ankietę

1. Znajdź swoje drzewo. Twoje drzewo jest: (zakreśl ołówkiem właściwe słowa):
duże, średnie, małe, grube, cienkie, wysokie, niskie, zdrowe, wesole, smutne, chore, liściaste, iglaste, proste, krzywe, sekaty, brzydkie, ładne.
2. Znajdź liść ze swojego drzewa leżący na ziemi, obrysuj jego kształt na kartce w kratkę. Każde 4 kratki to 1 cm².
Powierzchnia liścia = _____ cm².
3. Zmierz obwód Twojego drzewa.
4. Ile lat może mieć Twoje drzewo?
5. Przyjrzyj się Twojemu drzewu. Czy ono żyje? Skąd o tym wiesz?
6. Jak myślisz, jakie organizmy potrzebują Twojego drzewa do przetrwania?
7. Czy widzisz jakieś zwierzęta na, lub w pobliżu Twojego drzewa? Czy widzisz ślady obecności zwierząt np. pióra, odchody, tropy, ślady żerowania.
8. Spójrz na korę drzewa i określ jaka ona jest (zakreśl ołówkiem):
szorstka, twarda, błyszcząca, sucha, gładka, łuskowata, omszona, matowa, zimna, wilgotna, brązowa, kolczasta, ciepła, śliska, szara, woskowa.
9. Zrób odcisk kory własnego drzewa (przyłóż kartkę papieru A4 do pnia, mocno dociśnij i zamaluj ją woskową kredką).
10. Przyjrzyj się dobrze korze, mogą na niej rosnać różne drobne roślinki. Czy widzisz jakieś? Odszukaj w przewodnikach co to są za roślinki i zanotuj ich nazwę.
11. Jaki jest nastrój pod Twoim drzewem? (zakreśl ołówkiem wybraną odpowiedź)
przyjemnie, tajemniczo, strasznie, chłodno, słonecznie, wesole, spokojnie, cicho.
Wypisz też własne odczucia.
12. Napisz jakich rzeczy potrzebuje Twoje drzewo do przetrwania.
13. Wypisz około 10 - 15 przymiotników, które opisują Twoje drzewo. Z tych słów i z Twoich odczuć ulóż wiersz lub krótki opis swojego drzewa.

System Ochrony Krajobrazu W Województwie Elbląskim

Andrzej Kotliński

Ochrona krajobrazu w myśl ustaleń ustawy z 1991 roku oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody danego terenu. W województwie elbląskim ochrona krajobrazu realizowana jest między innymi poprzez kształtowanie środowiska przyrodniczego terenów włączonych w utworzony w kwietniu 1985 roku Ekologiczny System Obszarów Chronionych. W skład tego systemu wchodzi:

- 22 rezerwy przyrody
- 3 parki krajobrazowe wraz z otulinami
- 24 obszary chronionego krajobrazu

Ogólna powierzchnia tego systemu wynosi 217.155 ha, co stanowi 35,5% całkowitej powierzchni województwa elbląskiego. Z tej powierzchni:

- rezerwy przyrody zajmują 6.691 ha, to jest 3,1% ogólnej powierzchni systemu
- parki krajobrazowe zajmują 25.854 ha, to jest 11,9% ogólnej powierzchni systemu
- otuliny parków krajobrazowych zajmują 54.386 ha, to jest 25,0% ogólnej powierzchni systemu
- obszary chronionego krajobrazu zajmują 130.224 ha, to jest 60,0% ogólnej powierzchni systemu

Wymienione wyżej tereny występują na obszarach wszystkich gmin oraz trzech miast (Frombork, Krynica Morska, Tolkmicko) województwa. Głównym zadaniem tego systemu jest:

- stworzenie podstaw do prowadzenia racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi województwa
- ochrona przed degradacją środowiska przyrodniczego terenów o najcenniejszych walorach przyrodniczych;
- stworzenie warunków dla zahamowania powstawania nowych źródeł degradacji środowiska przyrodniczego.

Jego jednostkami strukturalnymi pod względem biotycznym są:

- większe kompleksy leśne
- prawie wszystkie jeziora występujące na obszarze województwa
- rozległe powierzchnie łąk torfowych, mokradeł, trzcinowisk, bagien

Przez ochronę krajobrazu należy rozumieć ochronę zarówno wszystkich składników środowiska przyrodniczego danego terenu, jak też terenowe formy kulturowe powstałe w wyniku pracy ludzkiej (parki, aleje, zbiorniki wodne, wszelkiego rodzaju budowle i inne). Takie pojmowanie ochrony krajobrazu stwarza podstawy racjonalnej gospodarki przestrzenną i zasobami naturalnymi oraz tworzy właściwą argumentację dla wprowadzenia ładu w zagospodarowaniu danego terenu.

Zadaniem ochrony przyrody na tych terenach jest:

- stworzenie optymalnych warunków dla utrzymania równowagi ekologicznej
- zapewnienie optymalnych warunków

dla rozwoju różnych form turystyki i wypoczynku o charakterze pobytowym

- stworzenie odpowiednich uwarunkowań i zabezpieczeń przed dalszą degradacją stosunków wodnych w ujściu kompleksowym oraz niedopuszczenie do zachwiania równowagi ekologicznej w warunkach hydrograficznych terenu

Na podstawie analizy warunków przyrodniczych terenu województwa elbląskiego można przyjąć, że jego walory przyrodnicze i ich przestrzenne zróżnicowanie oraz gospodarcze użytkowanie obecne i w minionych okresach historycznych miały decydujący wpływ na charakter krajobrazu obszaru województwa. W oparciu o walory przyrodnicze województwa oraz jego zabytki historyczne wyznaczone zostały szlaki turystyczne. Do ważniejszych należą:

- szlak "Kopernikowski" - przebiegający przez miejscowości, w których przebywał Mikołaj Kopernik, rozpoczynający się w okolicach wsi Gardeja i biegnący przez Malbork, Elbląg, Kadyny, Tolkmicko, Frombork, Braniewo, Chruściel, Pieniężno do wsi Mingajny i dalej ku granicy z województwem olsztyńskim (szlak czerwony)
- szlak "Jantarowy" - przebiegający wzdłuż Mierzei Wiślanej od Mikoszewa przez Jantar, Stegnę, Sztutowo, Kąty Rybackie do Krynicy Morskiej (szlak żółty)
- szlak "Nadwiślański" - biegnący wzdłuż Wisły od Sztumu przez rejon Białej Góry i dalej wzdłuż Przekopu Wisły do Mikoszewa (szlak niebieski)
- szlak "Rzeki Liwy" - biegnący od Kwidzyna wzdłuż Liwy do Prabut i dalej do Kamieńca, Rudnik i Fabianek, kończąc się w rejonie Jeziora Czerwica (szlak zielony)

Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej

przy Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym

Julian Turko

Zostało powołane 1 grudnia 1994 roku przez Kuratora Oświaty w Elblągu w porozumieniu z Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Głównym zadaniem Centrum jest promowanie, rozpowszechnianie oraz koordynowanie edukacji ekologicznej, zwłaszcza w placówkach oświatowych na terenie województwa elbląskiego. Zadania Centrum wynikają z dobrej współpracy różnych instytucji rządowych i pozarządowych istniejących na terenie

województwa. Są to między innymi:

- organizowanie obchodów Dnia Ziemi i Światowego Dnia Ochrony Środowiska
- organizowanie wojewódzkiego przeglądu dorobku szkół podstawowych w zakresie edukacji ekologicznej
- pomoc szkołom w organizowaniu sejmików ekologicznych i doradztwo dla nauczycieli
- współorganizowanie zajęć terenowych dla uczniów
- pomoc w realizowaniu programu "Czysta Wisła i Rzeka Przymorza"
- udział w opracowywaniu różnych programów związanych z edukacją ekologiczną
- współorganizowanie akcji dotyczących sprzątania środowiska tj. "Sprzątanie Świata", Sprzątanie Parków Krajobrazowych, oraz "Czyste Plaże Świata"
- koordynowanie na terenie województwa elbląskiego programu "Paszport do Przyszłości"
- pomoc w realizowaniu przez szkoły "Kampani Ozonowej"
- wspieranie twórczości dzieci i młodzieży z zakresu ekologii (głównie z plastyki, fotografii i prac literackich)

- pomoc w realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych z zakresu ekologii w czasie wakacji letnich (np. na obozach i koloniach letnich).

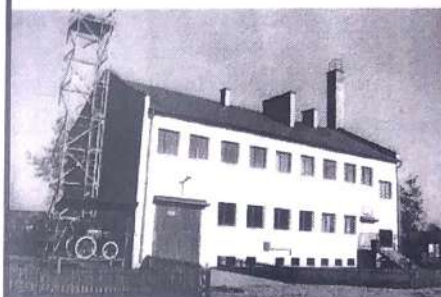
Na uwagę zasługuje tworzona w pomieszczeniach Centrum biblioteczka wydawnictw i czasopism ekologicznych. Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej z upoważnienia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspomaga finansowo szkoły i inne placówki oświatowe w realizowaniu działalności proekologicznej. Poza tym szkoły otrzymują bezpłatnie materiały dydaktyczne i metodyczne potrzebne do realizacji zajęć z ekologii. Opłacana jest też dla szkół prenumerata czasopism, tj. "Aura" dla szkół ponadpodstawowych oraz "Raj" i "Przyroda Polska" dla szkół podstawowych.

Elbląskie Centrum Edukacji Ekologicznej współpracuje między innymi z: Kuratorium Oświaty, Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego, Sejmikiem Samorządowym Województwa Elbląskiego, Zarządem Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich, Wojewódzkim Ośrodkiem Kultury, Młodzieżowym Domem Kultury, Nadleśnictwami, Zarządem Wojewódzkim Ligi Ochrony Przyrody, Klubem Ekologicznym, Samorządami woj. elbląskiego. Z inicjatywy samorządu miasta i gminy Sztum 15 listopada 1995 roku została powołana w Sztumie Filia Elbląskiego Centrum Edukacji Ekologicznej.

JAKI STYL?

Janusz Sokołowski

Niektóre miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zakazują wznoszenia obiektów budowlanych, których forma obca jest architekturze regionalnej. Będziemy prezentować na naszych łamach przykłady dobrych i złych rozwiązań w tym zakresie.

Fot. 1 Jerzwałd. Budynek OSP i siedziba Zespołu Parków Krajobrazowych - bardzo zły architektonicznie budynek w centrum wsi.

Fot. 2 Jerzwałd. Kamienica czynszowa wybudowana po I-szej Wojnie Światowej przez prywatnego właściciela Paula Teschnera (mieszkały tu 4 rodziny) - jeden z najładniejszych budynków we wsi.

ed. ze str. 2 Nowoczesna...

powinny uwzględniać przede wszystkim zachowanie wartości kulturowych, krajobrazowych i bioróżnorodności, odróżniających te tereny od innych. Wiąże się to z nadaniem danemu obszarowi funkcji ekologicznej jako wiodącej, nie powodując wstrzymania działalności gospodarczej. "Zasady ekorozwoju" sprowadzają się do racjonalnego wykorzystania wód, kopalin, właściwej gospodarki odpadami, ekologicznych zasad prowadzenia gospodarki leśnej, rolnej, rybackiej. Należy ustalić rozmiar - jak daleko mogą się posunąć wszelkie instytucje i podmioty gospodarcze w sferze korzystania ze środowiska.

Jednocześnie pamiętać należy, że każdy Park jest swoistym obszarem wielofunkcyjnym i wymaga indywidualnego podejścia przy formułowaniu polityki gospodarczej w powiązaniu z polityką ekologiczną.

Dlaczego utworzono nasze Parki?

Jedną z najpiękniejszych krain polskiej ziemi są Warmia i Mazury. Żaden nizinny region nadjeziorny w Środkowej Europie nie może mu dorównać pod względem atrakcyjności usytuowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Żadne też z pojezierzy nadbałtyckich nie ma tak doskonałych warunków naturalnych na tworzenie dużych regionalnych Parków Krajobrazowych.

Pojezierze Iławskie stanowi swoisty korytarz ekologiczny, stanowiąc z Powiślem zachodnią granicę Zielonych Płuc Polski.

Jednocześnie Garb Lubawski stanowi niezwykłą osobliwość krajobrazową i przyrodniczą w pasie nizin. Wzgórza Dylewskie, stanowiące jego zasadniczy fragment, posiadają typową dla wyżyn florę i faunę. Oba Parki stanowią również ściśle wyodrębnione regiony kulturowo-historyczne. Umocowanie prawne pozwala Parkom Krajobrazowym pełnić ponadregionalną rolę obszaru, gdzie mogą się ścierać i wzajemnie przenikać historia i przyroda Warmii i Mazur.

Ptaki drapieżne co to jest ?

Sokół wędrowny

Drapieżnik jest to zwierzę odżywiające się innymi zwierzętami, czyli w przypadku ptaków, drapieżcą jest sikorka, szpak, jak również myszołów. Jednak termin ptaki drapieżne używa się tylko do grupy ptaków wyróżniających się charakterystycznymi cechami, wynikającymi z ich trybu życia. Najbardziej rzucającymi się w oczy to silny, hakowaty dziób służący do rozdierania i rozdrabniania zdobyczy oraz mocne nogi uzbrojone w ostre, zakrzywione szpony. Ptaki drapieżne charakteryzują się również doskonałym wzrokiem, od którego zależy ich zdolność spostrzeżenia zdobyczy.

Na świecie występuje ok. 290 gatunków ptaków drapieżnych. Rozprzestrzenione są na wszystkich, z wyjątkiem Antarktydy, kontynentach. Najwięcej gatunków, bo aż 70%, można spotkać w strefie tropikalnej; najmniej, tylko osiem (3%), w arktycznej tundrze. Ptaki drapieżne są bardzo zróżnicowane pod względem wielkości; od najmniejszych sokolików, o wadze poniżej 100g i rozmiarach drozda, żywiących się owadami, do potężnych orłów i sępów, o rozpiętości skrzydeł powyżej 2 m. Największym żyjącym gatunkiem ptaka drapieżnego jest kondor andyjski, którego rozpiętość skrzydeł osiąga 3m.

**Orzeł przedni
potrafi dostrzec
królika z
odległości 1.5km!**

W Polsce można spotkać 32 gatunki, jednak tylko 19 regularnie gniazduje.

Największym jest rzadki orzeł bielik, który waży do 6 kg i osiąga rozpiętość skrzydeł do 2.5m, najmniejszym lęgowym gatunkiem jest krogulec ważący od 110 do 300g. Wszystkie ptaki drapieżne podlegają ochronie gatunkowej na obszarze całego kraju. Oznacza to, że nie wolno ich zabijać, łapać, przetrzymywać i preparować. Ponadto, dziesięć gatunków objętych jest dodatkową formą ochrony polegającą na ochronie miejsc gniazdowania.

Na terenie Parku możemy zobaczyć 12 gatunków, które zakładają tu swoje gniazda, m.in. rzadki orzeł bielik i rybołów. Jeszcze całkiem niedawno, bo w latach 60. było ich więcej. Można było zobaczyć sokoła wędrownego, orła przedniego czy orlika grubodziobego. Ci, którzy trochę interesują się przyrodą wiedzą jakie to piękne ptaki. Niestety już ich tu nie ma. Czy pozostałe również zniknęły? Miejmy nadzieję, że nie. Jest to zarówno w interesie przyrody, jak i w naszym. Jeśli staniemy się jednym z wielu miejsc w Polsce (i na świecie), w którym przyroda została zniszczona, jakich turysta będzie chciał tu przyjechać, odpoczywać i płacić pieniądze?

Termin ptaki drapieżne nie obejmuje sów, które są nocnymi drapieżnikami. Ze względu na brak pokrewieństwa z dziennymi ptakami drapieżnymi są one wyodrębnione w innej grupie systematycznej.

Wydawnictwo Zespołu Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich

14-323 Jerzwałd 62, gm. Zalewo, woj. olsztyńskie
tel./fax 0-8985 8527

Osoby pracujące w ZPK

Krzysztof Słowiński: dyrektor

Janusz Sokołowski: główny spec. d/s ochrony środowiska, kulturoznawstwa i turystyki

Maria Blonkowska: główna księgowa

Danuta Sokołowska: samodzielny referent d/s administracyjnych i kadrowych

Mariola Matuszek: starszy spec. d/s leśnictwa, zadrzewień, rybactwa, łowiectwa,
agroturystyki i rolnictwa ekologicznego

Tadeusz Markos: spec. d/s archiwistyki, ikonografii, dokumentacji przyrodniczych

Alina Rodziewicz: st. spec. d/s edukacji ekologicznej

Maciej Rodziewicz: st. spec. d/s ochrony przyrody i krajobrazu

Edmund Standara: st. spec. obsługa filii Parku w Lubawie

Zygmunt Skórka: pracownik gospodarczy

Jason Sickle: ochotnik z Amerykańskiego Korpusu Pokoju

Informacje

Stale zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone przez pracowników ZPK

poniedziałek

godz. 14.15

dzieci w wieku 9-15 lat

siedziba ZPK

środa

godz. 15.00-16.30

dzieci w wieku 10-15 lat

siedziba ZPK

czwartek

godz. 13.30-14.30

dzieci w wieku 8-9 lat

siedziba ZPK

godz. 14.30

uczniowie szkoły

LO w Iławie

piątek

godz. 15.00

uczniowie szkoły

LO w Lubawie

Pierwszy poniedziałek każdego miesiąca

dzień otwarty dla nauczycieli, dzielimy się doświadczeniami z zakresu prowadzenia edukacji ekologicznej (fachowa literatura, scenariusze zajęć, gry edukacyjne).

Biuletyn przygotowano na sprzęcie ufundowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Niniejszy numer wydano przy pomocy finansowej Elbląskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Elblągu i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Redaguje Zespół, skład i edycja: Jason Sickle.

Autorzy tekstów: Andrzej Kotliński, Julian Turko, Krzysztof Słowiński, Janusz Sokołowski, Alina Rodziewicz, Maciej Rodziewicz.